

קונטרס הלכות חג השבועות

באידיש

קורצע און פראקטישע
הלכות וואס זענען גוגע
י"ט שבועות
זמן מתן תורתנו

97 Heyward St. Brooklyn, NY 11206
718.388.0015

יצא לאור ע"י

בית הוראה דקהל יטב לב דסאטמאר

וויליאמסבורג

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

הקונטרס

נערך ונסדר ע"י

הרה"ג ר' ישעי'

ליכטנשטיין שליט"א

והרה"ג ר' יעקב

פריעדמאן שליט"א

718-388-0015

פאר הערות און קאמענטארן, #0

צו רעדן צו א דיין #1

דיני ממונות, ריבית #2

שטרות, גיטין #3

אדרעס, זמנים #4

אדרעס, טעל. נאמבער פון דיינים #5

מנדב זיין פרנס היום, שבוע, חודש #6

בפתח השער

ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך אלוֹקינו לכבודו בראנו, ומן התועים הבדילנו, מכל העמים בחרתנו, אהבת אותנו, ורצית בנו, מכל הלשונות רוממתנו, במצותיו קדשתנו, ולפני הר סיני קרבנו, ואת תורתו נתן לנו, ביום קבלת התורה, ביום שבאו כולם בברית יחד, נעשה ונשמע אמרו כאחד, דבר בעתו מה טוב להוציא לאור קנקן חדש מלא ישן, בשעשועי אורייתא, הלכות פסוקות, לאורם של רבותינו מאורי הגולה, מפרשי השו"ע ופוסקי הדורות, שהנחילו לישראל דרך התורה והמסורה, ה"ה אור יקרת **קונטרס הלכות חג השבועות**, הליכות והלכות ומנהגים לחג השבועות, לדעת הדרך נלך בו ואת המעשה אשר יעשון.

ובחרדת קודש נעלה על הנס, מה שזכינו שקונטרס הנוכחי, הביאנו המלך חדריו ועלה על שלחן מלכים, בקודש פנימה אצל **כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א**, ולמשך זמן עבר על קונטרס זה, והעיר לנו כמה הערות נחוצות, וכן הצענו לפניו כמה ספיקות בהלכה ובמנהג, וזכינו שהשיב לנו במאור פניו, ונתן לנו ברכת קדשו.

וכמעשהו בראשונה כן היה קונטרס זה מול מראה עיני **הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א**, והגה"צ **אבד"ק מאנסי שליט"א**, והסכימו להדפיסו ולהפיצו בקרב אנ"ש, וכן עברו עליו רבני בית הוראה דקהלתינו הק' ה"ה הרבנים הגאונים הרה"ג **רבי בנציון לאוב שליט"א**, הרה"ג **רבי יהושע הכהן געלב שליט"א**, הרה"ג **רבי מנחם זאב שטערן שליט"א**, הרה"ג **רבי משה ראזענפעלד שליט"א**, הרה"ג **רבי יוסף אשר זילבערשטיין שליט"א**, הרה"ג **רבי יואל הכהן גלאנץ שליט"א**, הרה"ג **רבי שלמה יואל מאשקאוויטש שליט"א** מורי צדק בקהלתינו הק', שתרמו מזמנם היקר לעבור על הקונטרס הדין, והעירו והאירו הערות נחיצות ומועילות, להעמיד הדברים על מכונם.

בהודאה על העבר ובבקשה על העתיד, כן יעזרינו ד' שנזכה עוד רבות בשנים, לזכות את הרבים בהרבצת תורה והוראה בישראל, לרומם קרן התורה בקרב קהלתינו הק', עדי נזכה לקומם קהל עדת מי מנה, בקרוב נהל נטעי כנה, פדוים לציון ברנה, בבנין ציון וירושלים, בשמחת עולם על ראשינו, בביאת גואלנו ומלכינו בראשינו בב"א.

כברכת הנהלת בית הוראה

מפתח

מפתח

פרק א.....ג	חודש סיון אב הרחמים / צדקתך / ויהי נועם / תחנון / תענית / למנצח / מנהגי ספירה / תספורת / ליל מ"ט
פרק ב.....ד	ערב שבועות ברכת התורה / הקזת דם / מצוה לגלח / צפרני הרגלים / טבילה / פרחים ושושנים / הוספת מים / עציץ נקוב / טילטול פרחים / מוקצה בעציץ
פרק ג.....ה	עירוב תבשילין תקנת עירוב / זמן עשייתו / הדלקת הנרות / בין השמשות / במה מערבין / פת / שיעור התבשיל / ללפת את הפת / איזה תבשיל / ראוי לאכילה / תבשיל האסור / מקום הנחת העירוב / נאכל העירוב / לא עירב / בני ביתו / אורח / שוהים בבית הזרים / כמה משפחות / סדר עשייתו / לשבת וי"ט / סדר הזיכוי / זיכוי ע"י אחר / אין לו אחר / ביטול מבעוד יום / בשעת הדחק / אכילת העירוב בשבת
פרק ד.....ט	תיקון ליל שבועות למעט באכילה הנעורים בלילה / תיקון ליל שבועות / תנ"ך / משניות / מנהגי התיקון / לשתות מים / שיעור עיכול / נדרם באמצע הלילה / ברכת התורה / טבילה במקוה / זמן הטבילה
פרק ה.....י	המתפלל ותיקין ברכת התורה / לשמוע מאחר / שינה בערב שבועות / לימוד התורה / להמשיך הלימוד / נט"י ואשר יצר / אלקי נשמה / ישן בערב שבועות / נתנמנם / ברכת השחר
פרק ו.....יב	ההולך לישון קודם התפלה נטילת ידיים / באמצע הלימוד / קריאת שמע / משיכיר / לימוד התורה / סדר השינה / קרי"ש שעל המטה / ברכת התורה / ברכת השחר
פרק ז.....יג	תפלת שחרית אהבה רבה / אקדמות / עשרת הדברות / הפטורה / עמידה / מגילת רות / מזכירין נשמות / אב הרחמים / פרקי אבות
פרק ח.....יד	סעודת חלב סעודת חלב / בשר בחלב / נטילת ידיים / קינוח והדחה / המתנה / גמור האכילה / ברכה אחרונה / שחכ לברך / גבינה קשה / נתבשל / שאר גבינות / חימום מאכלי חלב / המנהג שלא להחליף / פארווע / סדר ליבון התנור
פרק ט.....טז	ברכת הנהיגין בסעודת חלב חמשת מיני דגן / עיקר / מילוי / להקפות / קרעפליך / לביבות / בלינצס / ברכה אחרונה / ניכר בפני עצמו / ברכה על המשקין / על הגפן / שאר משקין / סדר הזכרה / טעה / שחכ לברך
פרק י.....יח	סעודת יום טוב הכנת הסעודה / הדחת הכלים / סעודת יום טוב / לחם משנה / שתיית יין / באמצע סעודה / יין בתוך הסעודה / שאר משקין / אכילת בשר / יעלה ויבוא / נשים

הלכות חג השבועות

פרק א

חודש סיון

- א. אב הרכמים** - שבת בעפאר שבועות זאגט מען 'אב הרכמים' (מג"א סי' רפד ס"ק ח', פמ"ג א"א שם ס"ק ח'), אפילו ס'געפאלט אין די שלשת ימי הגבלה אדער ערב שבועות (עי' ליקוטי מהרי"ח, נימוקי או"ח סי' רפד ס"ק ג').
- ב. צדקתך** - שבת בעפאר שבועות ביי מנחה זאגט מען נישט קיין 'צדקתך', וויבאלד מ'זאגט נישט קיין תחנון פון מנחה ערב ר"ח סיון (שו"ע סי' רצב ס"ב).
- ג. ויהי נועם** - מוצאי שבת זאגט מען נישט קיין 'ויהי נועם', וויבאלד עס געפאלט יום טוב אינמיטען די וואך (רמ"א סי' רצה).
- ד. תחנון** - פון ראש חודש סיון זאגט מען נישט קיין 'תחנון', (רמ"א סי' תצד ס"ג), מ'זאגט נישט קיין תחנון ביז נאך י"ג סיון (הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א, ועי' שערי תשובה סי' קלא ס"ז), אזוי אויך זאגט מען נישט 'יהי רצון' נאך קריאת התורה (חק יעקב סי' תכט ס"ק ז').
- ה. תענית** - אזוי אויך איז דער מנהג אז מ'פאסט נישט (מג"א סי' תצד ס"ק ד'), אבער א חתן יום החופה זאל פאסטן (מג"א סי' תקעג ס"ק א'), אויב ס'איז שווער דארף מען נישט פאסטן (הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א, ועי' א"ר שם ס"ק ג', משנ"ב שם ס"ק ז').
- ו. למנצח** - אפילו מ'זאגט נישט קיין תחנון, זאגט מען אבער 'למנצח' אפילו ערב שבועות (ליקוטי מהרי"ח).

ז. מנהגי ספירה - אלע מנהגים פון די טעג פון ספירה שערן, מוזיק וכדו' האלט מען אן ביז דעם ערשטן טאג פון די שלושת ימי הגבלה אינדערפרי (מג"א סי' תצג ס"ק ה', שו"ע הרב שם ס"ו, משנ"ב שם ס"ק טו).

ח. תספורת - אפילו מעיקר הדין מעג מען זיך שוין שערן שלושת ימי הגבלה, על פי אר"י ז"ל שערט מען זיך נישט ביז ערב שבועות (שערי תשובה שם ס"ק ח'), פרויען און קינדער דארפן נישט חייש זיין צו דעם (כ"ק רבינו שליט"א).

ט. ליל מ"ט - אפילו לויט די אר"י ז"ל קען מען זיך שוין שערן פון ביינאכט ליל מ"ט לעומר (מרא דשמעתתא אות רכג, ועי' בס' בית מועד עמ' נג שתלמידי האריז"ל נהגו להסתפר בליל מ"ט), נאכן ציילן 'ספירת העומר' (שו"ת מקדש ישראל סי' ג').

ערב שבועות

א. ברכת התורה - אויב מען דאווענט שבועות אינדערפרי 'ותיקין', איז כדי אינזין צו האבן ערב שבועות ביי ברכת התורה, אז מ'ויל נאר יוצא זיין ביזן קומענדיגן אינדערפרי (שו"ת קרן לדוד סי' נח).

ב. הקזת דם - ערב שבועות טאר מען נישט ארויסנעמען קיין בלוט (רמ"א סי' תסח ס"י), אבער די נאכט פריער איז מותר (מג"א שם ס"ק טו), אבער אביסל בלוט פאר א טעסט, למשל א בלא"ד טעסט, צוקער טעסט וכדו' איז מותר (הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א).

ג. מצוה לגלח - ס'איז א מצוה זיך אפצושערן ערב יום טוב (שו"ע סי' תקלא ס"א), אזוי אויך איז א מצוה צו שניידן די נעגל (רמ"א שם), ערב יו"ט זאל מען עס אפשניידן 'בעפאר' מ'גייט אין מקוה (מטה אפרים סי' תרכה סי"ג).

ד. צפוני הרגלים - מ'שניידט נישט די נעגל פון די הענט און פיס אינעם זעלבן טאג (מג"א ריש סי' רס), ערב שבועות אויב מ'האט פארגעסן מעג מען שניידן אינעם זעלבן טאג (ליקוטי מהרי"ח).

ה. טבילה - לויט טייל פוסקים איז דא א חיוב אפילו בזה"ז, זיך צו טובל'ן אין מקוה ערב יום טוב (ב"ח סי' תרג, פרי מגדים או"ח סי' קכח א"א ס"ק ע'), ספעציעל ערב שבועות דארף מען נזהר זיין (של"ה הק' שבועת נר מצוה אות ב').

ו. פרחים ושושנים - מ'פירט זיך אויסצושפרייטן ביימער און בלומען, אין די בתי מדרשים און אויך אין די הייזער (רמ"א שם, מג"א שם ס"ק ה', בני יששכר סיון מאמר ד' אות ז').

ז. הוספת מים - בלומען וואס ליגט אין וואסער, מעג מען צולייגן וואסער אום יו"ט (א"ר סי' שלו ס"ק טו, מחצה"ש שם ס"ק יג, שו"ת אגלי דבש סי' סב אות ז'), אבער 'שבת' טאר מען נישט צולייגן (מג"א שם ס"ק יג), דעריבער היי יאר זאל מען נזהר זיין נישט צולייגן די צווייטע טאג יו"ט.

ח. עציץ נקוב - א פלענט פון בלומען וואס וואקסן אין זאמד, טאר מען נישט צוגיסן צו דעם קיין וואסער (נשמת אדם שבת כלל יא ס"ק א', ערוך השלחן סי' שלו ס"ל).

ט. טילטול פרחים - די בלומען וואס מ'לייגט אין שטוב איז נישט מוקצה, דעריבער מעג מען עס געהעריג מטלטל זיין אום יום טוב (מג"א שם, שו"ת בצל החכמה ח"ד סי' פז).

י. מוקצה בעציץ - מען מעג רוקן א פלענט פון בלומען אינדערהיים, און ס'איז נישט קיין מוקצה, וויבאלד ס'איז געמאכט פאר שיינקייט פונעם שטוב (תהלה לדוד סי' שלו ס"ק ו', מנחת פתים שם, ועי' פמ"ג שם א"א ס"ק טו).

עירוב תבשילין

א. תקנת עירוב - יום טוב וואס געפאלט ערב שבת, האבן די חכמים געאסר'ט צו קאכן אדער באקן לכבוד שבת, נאר אויב מ'האט געמאכט א 'עירוב תבשילין' (שו"ע סי' תקכז ס"א).

ב. זמן עשייתו - די עירוב דארף מען 'לכתחילה' מאכן ערב יו"ט (מג"א שם ס"ק יג, שו"ע הרב שם ס"ב), מ'קען עס שוין מאכן פון אינדערפרי (שו"ת שבט הליי ח"ט סי' קכד אות ד', ועי' שו"ת שיח יצחק סי' רמב).

ג. הדלקת הנרות - 'לכתחילה' זאל מען מאכן דעם עירוב, בעפאר די בני בית צינדט די יום טוב ליכט (ביאור הלכה שם ס"א ד"ה ספק).

ד. בין השמשות - אויב מ'האט פארגעסן קען מען עס מאכן אפילו בין השמשות (רמ"א סי' תקכז ס"א), אפילו מיט א ברכה (משנ"ב סי' רסא ס"ק יא, שו"ת דברי מליכאל ח"א סי' ז').

ה. במה מערבין - 'לכתחילה' זאל מען נעמען סיי א געבאקענע זאך, און סיי א געקאכטע זאך, ווי למשל א חלה און א איי, אויב מ'האט נאר גענומען א איי האט מען יוצא געווען (שו"ע שם ס"ב), אויב מ'האט גענומען נאר א חלה האט מען נישט יוצא געווען (שו"ע הרב שם ס"ג, משנ"ב שם סק"ז).

ו. פת - די חלה אדער מצה וואס מ'נעמט, זאל לכתחילה זיין גרויס כאטש א 'כביצה' (רמ"א שם ס"ג), ס'איז א הידור אז ס'זאל זיין א 'גאנצע' חלה אדער מצה (משנ"ב שם ס"ק ח').

ז. שיעור התבשיל - די תבשיל וואס מ'נעמט איז גענוג אז ס'זאל זיין א 'כזית' (שו"ע שם ס"ג) וואס דאס איז בערך איין אונס.

ח. ללפת את הפת - די תבשיל דארף זיין א מאכל, וואס מ'עסט געווענטליך צוזאמען מיט ברויט (שו"ע שם ס"ד, מג"א שם ס"ק ב').

ט. איזה תבשיל - די וועלט פירט זיך צו נעמען א געקאכטע אייער (בן איש חי פ' צו, כף החיים שם ס"ק כ"א, ערוך השלחן שם ס"ג), ס'איז א 'הידור' צו נעמען א מאכל וואס מ'עסט נישט אינמיטען די וואך, ווי למשל געפילטע פיש וכדו' (מג"א ס"ק ב' בשם רש"י, וכן נהג מרן רבינו הק' זי"ע).

י. ראוי לאכילה - די עירוב דארף זיין א זאך וואס איז ראוי צום עסן (רש"י ביצה טז. ד"ה סומך), דעריבער דארף עס זיין אינגאנצן אפגעקאכט (פמ"ג שם משב"ז ס"ק ו' וס"ק יב).

יא. תבשיל האסור - אויך זאל מען נישט ניצן א מאכל, וואס מ'טאר נישט עסן אפילו מחומרא (שו"ת התעוררות תשובה סי' שכא, ועי' קצות השלחן סי' ק"ה ס"ק כ'), דעריבער זאל מען נישט אפשיילן די איי (משנת יעקב סי' תקכז ס"ק ד', עי' גמ' נדה יז.).

יב. מקום הנחת העירוב - מ'זאל אכטונג געבן צו לייגן דעם עירוב, אויף אויף א אפגעהיטענע פלאץ, ווי מ'וועט עס נישט אויפעסן, און ס'וועט זיך האלטן פריש (אשל אברהם שם סט"ו, ערוך השלחן שם סי"ג, קצה המטה ס' תרכה ס"ק נד).

יג. נאכל העירוב - אויב די עירוב האט מען בטעות אויפגעגעסן, פארלוירן, פארשימלט וכדו', טאר מען נישט אנהייבן צו קאכן, באקן, אנווארימען וכדו' די מאכלים אויף שבת (שו"ע שם סט"ו).

יד. לא עירב - אויף יעדן פאל וואס מען האט נישט קיין עירוב, ווי למשל מ'האט פארגעסן, ס'איז אויפגעגעסן, פארלוירן וכו', זאל מען פרעגן א שאלה פון א מורה הוראה.

טו. בני ביתו - מען דארף נאר מאכן איין עירוב פאר א משפחה, און די אלע וואס וואוינען אינעם זעלבן הויז און עסן צוזאמען, קענען יעצט קאכן באקן וכו' לכבוד שבת (מג"א שם ס"ק יא, שו"ע הרב שם סי"ח).

טז. אורח - א גאסט וואס שטייט איין ביי א צווייטען, און ברענגט מיט זיין אייגענע עסן, איז נישט יוצא מיט די עירוב וואס די בעל הבית האט געמאכט, דעריבער זאל דער בעל הבית מזכה זיין דעם עירוב עקסטער פאר די גאסט (מג"א שם, ומחצה"ש שם ס"ק יא).

יז. שוהים בבית הורים - אינגעלייט וואס שלאפן און צינדן ליכט אינדערהיים, און גייען עסן די סעודות צו די עלטערן, זאלן בעטן די עלטערן זיי מזכה צו זיין מיטן עירוב (הוראת הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א, ועי' ביאור הלכה ס"כ).

יח. כמה משפחות - אפאר משפחות וואס דינגן צוזאמען א דירה, און יעדער ברענגט זייער אייגענע עסן, אפילו מ'עסט צוזאמען אויף איין פלאץ, דארפן זיי מאכן א עקסטערע 'עירוב תבשילין', אדער קען איינער מזכה זיין פאר יעדעם איינעם (חיי אדם כלל קב ס"ז).

יט. סדר עשייתו - מ'דארף האלטן די חלה און די תבשיל און די האנט (שו"ע הרב שם ס"ג), און מען מאכט די ברכה 'על מצות עירוב, און דערנאך זאגט מען די נוסח 'בדין יהא שרי לך' (שו"ע שם סי"ב), מ'דארף פארשטיין די נוסח וואס מ'זאגט (משנ"ב שם ס"ק לט).

כ. לשבת ויו"ט - ווען די צווייטע טאג יו"ט געפאלט אום שבת, זאל מען זאגן די נוסח 'ולמעבד כל צרכנא מיו"ט לשבת ומיו"ט לחבירו',

וויבאלד ווען שבת געפאלט אום יו"ט, קאכט מען מער ווי א געווענטליכע שבת (טו"ז שם ס"ק יב, שו"ע הרב שם ס"ו).

כא. סדר הזיכוי - אויב מען דארף אויך מזכה זיין די עירוב, זאל מען בעפאר די ברכה איבערגעבן די עירוב פאר א צווייטען (שו"ע שם ס"ב, שו"ע הרב שם ס"ט), און יענער זאל עס אויפהייבן א 'טפח' (שו"ע שם ס"א), און אינזיין האבן זוכה צו זיין פאר וועם מ'ויל עס מזכה זיין (שו"ע הרב ס"ז).

כב. זיכוי ע"י אחר - לכתחילה זאל דער צווייטער נישט זיין איינער פון די קינדער פון שטוב, נאר דורך א חתונה געהאטע קינד, א אייניקל אדער א שכן, אפילו קינדער אונטער די בר מצוה (שו"ע הרב שם, ועי' פמ"ג שם משב"ז ס"ק ט').

כג. אין לו אחר - אויב מ'האט נישט דורך וועם מזכה צו זיין, קען מען אפילו מזכה זיין דורך אייגענע קינדער העכער די בר מצוה אדער דורך די פרוי (שו"ע הרב שם), אבער מיט קליינע קינדער אין שטוב קען מען נישט אפילו בדיעבד (שם).

כד. ביטול מבעוד יום - אפילו מ'מאכט א עירוב תבשילין, דארף מען נזהר זיין צו קאכן יו"ט, גענוג פרי אז די עסן זאל זיין גרייט בעפאר שבת (מג"א ריש סי' תקכז, שו"ע הרב שם ס"ח), דעריבער דארף מען נזהר זיין צו קאכן די טשאלענט גענוג פרי אז ס'זאל זיין גרייט בעפאר שבת (פמ"ג סי' רנו משב"ז ס"ק א', סי' רנט משב"ז ס"ק ג').

כה. בשעת הדחק - אויב מ'האט פארשפּעטיגט, קען מען מיקל זיין צו שטעלן דעם טשאלענט, אפילו עס וועט נישט זיין גרייט בעפאר שבת (משנ"ב שם ס"ק ג').

כו. אכילת העירוב בשבת - מעיקר הדין מעג מען אויפּעסן די עירוב, תיכף ווען מ'האט געענדיגט אנגרייטן אלעס אויף שבת (שו"ע שם סט"ז), די מנהג איז אז מען ניצט עס פאר לחם משנה שבת אינדערפרי (מג"א שם ס"ק טו).

פרק ד

תיקון ליל שבועות

- א. **למעט באכילה** - ביי די סעודה יו"ט ביינאכט זאל מען נזהר זיין צו עסן אביסל ווייניגער, כדי מ'זאל האבן כח צו אויף בלייבן א גאנצע נאכט (יסוד ושורש העבודה שער ט' פ"י).
- ב. **נעורים בלילה** - דער מנהג איז אז שבועות ביינאכט איז מען אויף און מ'לערענט תורה א גאנצע נאכט (מג"א שם ריש הסי' בשם הזה"ק), און ווער ס'טוט אזוי מ'בטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק' (באה"ט שם ס"ק ז').
- ג. **תיקון ליל שבועות** - מנהג ישראל צו לערנען דעם סדר פון 'תיקון ליל שבועות' וואס דער אר"י הק' האט מתקן געווען (של"ה שבועות נר מצוה אות ד', חיד"א לב דוד פרק לא).
- ד. **תנ"ך** - די אר"י הק' האט איינגעפירט צו לערנען 'תורה נביאים וכתובים', די אנפאנג און סוף פון יעדן פרשה, און אזוי אויך פון אלע ספרי נביאים און כתובים (שער הכוונות ענין חג השבועות).
- ה. **משניות** - דער של"ה הק' האט צוגעלייגט, אז מ'זאל אויך לערנען משניות, ספר יצירה, זוהר, תרי"ג מצות (של"ה שם אות ה'), ס'איז דא וואס האלטן אז מ'זאל נישט לערנען קיין 'משניות' שבועות ביינאכט (טור ברכת סי' תצד, לב דוד פרק לא, זוהר חי' פ' בראשית).
- ו. **מנהגי התיקון** - מ'זאל פרובירן צו זאגן מיט א 'מנין' (של"ה שם, ועי' חק יעקב שם ס"ק א'), ס'איז א גרויסע ענין צו זאגן די פסוקי תנ"ך מיט די 'טראפן' (של"ה שם), די פסוקים פון 'מגילת איכה' זאל מען זאגן 'שטיל' וויבאלד ס'איז יו"ט (שער הכוונות שם).
- ז. **לשתות מים** - איינער וואס טרינקט וואסער, קאווע וכדו', איז א שאלה ווילאנג שפעטער מ'קען מאכן א 'בורא נפשות', דעריבער זאל מען לכתחילה מאכן א 'ברכה אחרונה', תיכף נאך יעדע גלאז וואס מ'טרינקט (שו"ת מנחת יצחק ח"ה סי' קב).

ח. שיעור עיכול - אויב מ'האט נישט געמאכט תיכף א בורא נפשות, און מ'איז שוין נאכאמאל דארשטעריג קען מען שוין נישט מאכן א נאך ברכה (שו"ע סי' קפד ס"ה), בעפאר א האלבע שעה קען מען נאך מאכן א ברכה אחרונה (כף החיים סי' קפד ס"ק כט, וכן הוראת הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א).

ט. נרדם באמצע הלילה - אויב מ'האט איינגעדרימעלט אינמיטען די נאכט, מער פון א האלבע שעה דארף מען זיך וואשן די הענט, ווייניגער פון א האלבע שעה, דארף מען זיך מעיקר הדין נישט וואשן, אבער ס'איז דא א ענין זיך צו וואשן (שו"ת מקדש ישראל סי' לט).

י. ברכת התורה - איינער האט איינגעדרימעלט אינמיטען תיקון ליל שבועות, אפילו לענגער פון א האלבע שעה, דארף נישט זאגן קיין ברכת התורה ווען מ'וועקט זיך אויף (ברכת הבית שער לד ס"ח, שו"ת מקדש ישראל סי' כח).

יא. טבילה במקוה - נאנט צום עלות השחר איז א גרויסע ענין צו גיין אין מקוה (שער הכוונות ענין חג השבועות, של"ה שבועות אות ב'), מ'זאל זיך טובל'ן פיר טבילות (סידור רבי שבתי, כף החיים שם ס"ק ז').

יב. זמן הטבילה - מ'זאל גיין אין מקוה בערך 15 מינוט בעפאר די עלות (מעין גנים להרמ"ע מפאנו ספירת העומר ליל שבועות), ס'איז דא וואס זאגן אז מ'קען שוין גיין פון א האלבע שעה בעפאר די עלות (טור ברקת).

פרק ה

המתפלל ותיקין

א. ברכת התורה - אויב מ'איז אויף א גאנצע נאכט און מ'גייט דאווענען ותיקין, איז א מחלוקת צו מ'קען זאגן ברכת התורה אינדערפרי (מג"א סי' מז ס"ק יב).

ב. לשמוע מאחר - דעריבער זאל מען לכתחילה הערן פון א צווייטן וואס איז יא געשלאפן (מג"א ריש סי' תצד), אויב מ'האט נישט פון וועם צו הערן קען מען 'אליינס' זאגן (שו"ע הרב סי' מז ס"ז, ועי' שערי תשובה סי' מז ס"ק יב, שו"ת השיב משה סי' ב').

- ג. **שינה בערב שבועות** - אויב מען איז געשלאפן ערב שבועות נאכמיטאג, קען מען לכתחילה אליינס זאגן ברכת התורה (הגהות רעק"א הובא במשנ"ב סי' מז ס"ק כח).
- ד. **לימוד התורה** - נאכ'ן עלות טאר מען נישט אנהייבן לערנען, בעפאר מען איז יוצא ברכת התורה (שו"ע סי' מו ס"ט, משנ"ב סי' מז ס"ק ב', ועי' תוס' חיים כלל ט' אות טו בשם מרן הד"ח זי"ע).
- ה. **להמשיך הלימוד** - אויב האלט מען אינמיטען לערנען, דארף מען זיך נישט אפשטעלן (שו"ת ויען יוסף אר"ח סי' שטו, ועי' שו"ת שבט הלוי ח"י סי' עז).
- ו. **נט"י ואשר יצר** - ס'איז א שאלה אויב מ'קען מאכן די ברכות פון 'על נטילת ידיים' און 'אשר יצר' (שו"ע סי' ד' סי"ג, פמ"ג שם א"א ס"ק ב'), דעריבער זאל מען ארויסגיין אין ביהכ"ס פארן דאווענען, און דערנאך קען מען מאכן די ברכות (משנ"ב שם ס"ק ל').
- ז. **אלקי נשמה** - די ברכה פון 'אלקי נשמה' און 'המעביר שינה', זאל מען לכתחילה הערן פון א צווייטען, וואס איז יא געשלאפן (משנ"ב סי' מו ס"ק כד), אויב מ'האט נישט פון וועם צו הערן, קען מען אליינס זאגן די ברכות (שערי תשובה שם ס"ח בשם האריז"ל, שלחן הטהור סי' מו ס"ח, מרא דשמעתתא אות כו).
- ח. **ישן בערב שבועות** - אויב מ'איז געשלאפן ערב שבועות נאכמיטאג, קען מען אינדערפרי אליינס זאגן 'אלקי נשמה' און 'המעביר שינה' (שלחן הטהור סי' מו ס"ח, בית פנחס חגיגה יד: בשם מרן הד"ח זי"ע).
- ט. **נתנמנם** - אויך אויב מ'האט איינגעדרימלט פאר א האלבע שעה אינמיטן די נאכט, קען מען אינדערפרי אליינס זאגן 'אלקי נשמה' המעביר שינה (חיי אדם כלל ח' ס"ט, משנה ברורה סי' מו ס"ק כד).
- י. **ברכת השחר** - אלע אנדערע ברכת השחר קען מען אליינס זאגן, אפילו מ'איז אויפגעווען א גאנצע נאכט (רמ"א סי' מו ס"ח, משנ"ב שם ס"ק כב).

פרק ו

ההולך לישון קודם התפלה

- א. נטילת ידים - נאכ'ן עלות השחר דארף מען זיך וואשן (שו"ע הרב סי' ד' סי"ג, ועי' שו"ת פתחא זוטא סי' לב), אבער מ'מאכט נישט די ברכה 'על נטילת ידים' (רמ"א שם סי"ג).**
- ב. באמצע הלימוד - אויב מ'האלט אינמיטען לערנען, דארף מען זיך נישט אפשטעלן כדי זיך צו וואשען (מטה אפרים סי' תקפא סי"ב, שו"ת מהרש"ם ח"ח סי' ג).**
- ג. קריאת שמע - נאכן עלות טאר מען נישט גיין שלאפן, בעפאר מ'ליינט קריאת שמע (שו"ת בנין עולם סי' א', ועי' משנ"ב סי' רלה ס"ק יז).**
- ד. משיכיר - מ'זאל ווארטן צו ליינען קריאת שמע, ביז ס'ווערט דער זמן פון 'משיכיר' (שו"ע סי' נח ס"א), וואס איז בערך 22 מינוט נאכן עלות (שו"ת ויען יוסף או"ח סי' מח), אויב ס'איז שווער קען מען שוין ליינען 6 מינוט נאכן עלות (פמ"ג סי' נח א"א ס"ק ב', וכן הוראת הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א).**
- ה. לימוד התורה - וויבאלד מ'גייט גיין שלאפן נאכן 'עלות השחר', מעג מען לערנען און ליינען קריאת שמע פארן שלאפן בעפאר ברכת התורה (תוס' חיים כלל ט' ס"ק טו בשם מרן הדברי חיים זי"ע, שו"ת מהרש"ג ח"א סי' סב, שו"ת מהר"י שטייף סי' סה).**
- ו. סדר השינה - מ'זאגט נישט קיין 'המפיל' וויבאלד מ'גייט שלאפן נאכן עלות (משנ"ב סי' רלט ס"ק ח'), אבער ס'איז דא וואס האלטן אז עכ"פ פארן נץ זאל מען יא זאגן (א"א שם, שו"ת תשורת ש"י סי' פב), וממילא זאל מען זאגן די ברכה אן שם ומלכות (שו"ת קרן לדוד סי' ס).**
- ז. קרי"ש שעל המטה - אזוי אויך זאגט מען נישט די אלע פסוקים, וואס מ'זאגט געווענטליך ווען מ'ליינט ק"ש ביינאכט, אזוי אויך דארף מען נישט אנגרייטן נעגל וואסער ביים בעט, וויבאלד ס'איז שוין אינדערפרי (אשל אברהם סי' ד' ס"א).**
- ח. ברכת התורה - ברכת התורה זאל מען זאגן נאכן אויפשטיין, און מ'קען**

אליינס זאגן, מ'דארף נישט יוצא זיין פון א צווייטן (שו"ת מהרש"ג ח"א סי' סב).

ט. ברכת השחר - אינדערפרי נאכן אויפשטיין, קען מען אליינס מאכן די ברכות 'על נטילת ידיים', 'אשר יצר' (ברכת הבית שער לב אות ה), און אויך 'אלקי נשמה', 'המעביר שינה' (שו"ת אבן ישראל ח"ט סי' סג בדעת השערי תשובה סי' מ"ו ס"ח, ועי' בית פנחס חגיגה יד: לבעל פתחא זוטא בשם מרן הד"ח זי"ע).

תפלת שחרית

א. אהבה רבה - דער מנהג איז אז שבועות איז מען מאריך ביי 'אהבה רבה', וויבאלד ס'איז א טאג וואס מ'איז מקבל די תורה, אויך איז דא א טעם ווייל ס'איז ידוע פון בעש"ט הק', אז דער אריכת הגלות קומט ווייל מ'איז נישט מאריך ביי אהבה רבה, דעריבער אין דעם טאג וואס ס'שטייט אין תיקוני זוהר, אז מ'וועט ארויס גיין פון גלות, איז מען מער מאריך ביי אהבה רבה (שער יששכר חג הביכורים אות צג).

ב. אקדמות - בעפאר מ'הייבט אן ליינען זאגט מען 'אקדמות' (טו"ז סי' תצד ס"ק א'), בעפאר אקדמות רופט מען אויס דעם כהן, און מ'עפענט די ס"ת און מ'דעקט עס צו מיט די מענטעלע (פמ"ג שם משב"ז ס"ק א').

ג. עשרת הדברות - בשעת מ'ליינט די 'עשרת הדברות' פירט מען זיך צו שטיין (שערי אפרים שער ז' סל"ז).

ד. הפטורה - דעם ערשטען טאג שבועות ליינט מען די 'מעשה מרכבה' (שו"ע סי' תצד ס"א), דעריבער זאל א קטן נישט עולה זיין (מג"א סי' רפב ס"ק יב).

ה. עמידה - וויבאלד מען ליינט די 'מעשה מרכבה', דעריבער זאל מען שטיין בשעת מ'זאגט די הפטורה (חק יעקב שם ס"ק ה', שו"ע הרב שם ס"ו, ליקוטי מהרי"ח), מ'זאל זיך אפילו נישט אנלאנגען (משנת יעקב סי' תצד ס"ק ט').

ו. מגילת רות - דעם צווייטן טאג יו"ט זאגט מען 'מגילת רות' (רמ"א סי' תצ

ס"ט), מ'זאגט עס די צווייטע טאג, וויבאלד די עיקר מתן תורה איז געוועהן ז' סיון, אויך וויבאלד דעם ערשטען טאג איז מען געווען אויף א גאנצע נאכט (פמ"ג שם א"א ס"ק ח').

ז. מזכירין נשמות - דעם צווייטן טאג יום טוב וואס מ'ליינט 'כל הבכור', זאגט מען יזכור און מ'איז מנדב צדקה לעילו נשמתם (משנה ברורה סי' תצד ס"ק ז).

ח. אב הרחמים - דעם צווייטן טאג יום טוב וויבאלד מ'זאגט יזכור, זאגט מען 'אב הרחמים' (שערי אפרים שער י' אות מ', ועי' פמ"ג סי' תצד משב"ז ס"ק א').

ט. פרקי אבות - די צווייטע טאג יום טוב שבועות, וואס געפאלט אום שבת קודש, זאגט מען נישט קיין 'פרקי אבות' (לבוש סי' תרסט, ליקוטי מהרי"ח תפלת מנחה בשבת).

סעודת חלב

א. סעודת חלב - דעם ערשטען טאג יום טוב פירט מען זיך צו עסן א מילכיגע סעודה, אלס א זכר צו די שתי הלחם וואס מ'האט מקריב געוועהן שבועות (רמ"א שם ס"ג).

ב. בשר בחלב - מ'דארף נזהר זיין און אלע הלכות פון 'בשר בחלב' וואס מ'איז נזהר א גאנץ יאר (חק יעקב שם ס"ק יא, פמ"ג שם משב"ז ס"ק א', ועי' ספה"ק נועם אלימלך פ' משפטים),

ג. נטילת ידים - נאכן עסן מילכיג אויב מ'וויל עסן פליישיג, דארף מען זיך אפּוואשן די הענט (שו"ע שם), און וויבאלד מ'וואשט זיך בעפאר די פליישיגע סעודה איז מען מיט דעם יוצא נטילת ידים.

ד. קינוח והדחה - אזוי אויך דארף מען אויסרייניגן און אויסשווענקן די מויל (שו"ע יו"ד סי' פט ס"ב), דעריבער אויב מ'עסט חלה און מ'טרינקט וויין, איז דאס אזוי ווי מ'האט געמאכט 'קינוח והדחה'.

ה. המתנה - מ'דארף אויך ווארטן אביסל צייט צווישן מילכיג און פליישיג (ש"ך שם ס"ק טז בשם הזהר), מען פירט זיך צו ווארטן א האלבע שעה

(שו"ת קרן לדוד סי' קמא אות ב'), וויבאלד מען ווארט א האלבע שעה, איז דער מנהג אז מ'שווענקט נישט אויס די מויל (מרא דשמעתתא אות תז).

ו. גמר האכילה - מ'דארף ווארטן א האלבע שעה, פונעם ענדיגען עסן מילכיג'ס ביז מ'הייבט אן עסן די פלייש, און מ'מעג זיך וואשן און אנהייבן די פליישגיגע סעודה אפילו אינמיטען די האלבע שעה (דגול מרובה ש"ך שם ס"ק ג', ועי' ערוך השלחן שם ס"ד).

ז. ברכה אחרונה - אזוי אויך פירט מען זיך צו מאכן א 'ברכה אחרונה', נאכן עסן די מילכיגע סעודה בעפאר מ'עסט די פליישגיגע סעודה (פמ"ג יו"ד סי' פט שפ"ד ס"ק ו', באר מים חיים וירא ד"ה ויקח חמאה, ועי' מג"א סי' קצו ס"ק א').

ח. שכח לברך - אויב מ'האט פארגעסן צו מאכן א 'ברכה אחרונה', און זיך דערמאנט אינמיטן די פליישגיגע סעודה, מאכט מען שוין נישט קיין נאך ברכה, און מ'קען ממשיך זיין די פליישגיגע סעודה (שו"ת מהרש"ם ח"ג סי' קכו).

ט. גבינה קשה - אויב מ'עסט הארטע קע"ז, וואס איז אלט מער ווי זעקס חדשים, דארף מען ווארטן 'זעקס' שעה (רמ"א שם, ש"ך שם ס"ק טו), דעריבער אויף 'פארמיזשאן' טשי"ז' וכדו' דארף מען ווארטן זעקס שעה (הגה"צ אבד"ק מאנסי שליט"א).

י. נתבשל - הארטע קע"ז וואס מ'האט אריינגעלייגט און א געקעכטס, און ס'איז געווארן אויפגעקאכט, זאל מען פרעגן א שאלה פון א מורה הוראה (יד יהודה שם פיה"ק ס"ק ל', דרכי תשובה שם ס"ק מג).

יא. שאר גבינות - הארטע קע"ז ווי למשל מאנסטע"ר, מאזערעל"ע, טשעד"ר וכדו', וויבאלד מ'לייגט אריין אין דעם רענעט (קיבה), און ס'איז דא וואס איז אלט זעקס חדשים, איז דא מחמירים צו ווארטן זעקס שעה (שו"ת שבט הלוי ח"ב סי' לה, שו"ת תשובות והנהגות ח"ב סי' שפח בשם בעל מנחת יצחק, מרא דשמעתתא אות שצב), און ס'איז וואס זענען מכריע אז ס'איז גענוג צו ווארטן א שעה (שו"ת תשובות והנהגות שם).

יב. חימום מאכלי חלב - מ'מעג אנווארעמען מילכיגע מאכלים אין א בעקעלע, אויף א פליישגיגע האט פלעי"ט, אויב ס'איז גוט צוגעדעקט, און אויך זאל מען אינטער לייגן, א עקסטערע שטיקעל זילבער פאפיר, און זיכער מאכן אז ס'איז זויבער אונטער דעם (שו"ת ערוגת הבושם או"ח סי' קיט עפ"י הרמ"א יו"ד סי' צב סעי' ח').

יג. המנהג שלא להחליף - מען טאר נישט ניצן די זעלבע אויוון, אויף מילכיג און אויף פליישיג, אפילו מען כשר'ט עס אינמיטען (מג"א סי' תקט ס"ק יא, פמ"ג סי' תנא א"א ס"ק ל').

יד. פארווע - אבער מ'מעג עס כשר'ן פון פליישיג צו ניצן אויף פארווע, און דערנאך קען מען עס טוישן צו מילכיג (שו"ת מהרש"ם ח"ב סי' רמא), און דערנאך מעג מען עס צוריק טוישן, דורך כשר'ן און ניצן אויף פארווע, און דערנאך קען מען עס ניצן אויף פליישיג (שו"ת שבט הלוי ח"ט סי' קסח, וכן הוראת הגה"צ אבד"ק מאנסי שליט"א).

טו. סדר ליבון התנור - דעריבער אויב מ'וויל ניצן א פליישיגע אויוון, צו באקן מילכיגע געבעקסן, זאל מען לכתחילה נישט ניצן די אויוון פאר פליישיג 24 שעה (פמ"ג סי' תנב משב"ז ס"ק ד'), און מען זאל עס נאכדעם אנצינדן אויפן העכסטן דעגרי פאר 20 מינוט, און דערנאך זאל מען עס ניצן אויף פארווע, און נאכדעם קען מען עס ניצן אויף מילכיג.

ברכת הנהנין בסעודת חלב

א. חמשת מיני דגן - טשיז קעיק אויב מ'לייגט אריין אין דעם מעהל, אדער צומאלענע קאקיס וכדו' כדי צו מאכן א גיטן טעם, מאכט מען אויף דעם די ברכה 'בורא מיני מזונות' (שו"ע סי' רח ס"ב).

ב. עיקר - טשיז קעיק וואס איז ארומגענומען מיט קאקי קראם'ס, וויבאלד ס'איז אויך געמאכט אריינצוגעבן א טעם, מאכט מען אויף דעם די ברכה 'בורא מיני מזונות' (שו"ע הרב סי' קסח ס"ט, עי' שו"ת באר משה ח"ה סי' סה אות מג, שו"ת שבט הלוי ח"ד סי' כג).

ג. מילוי - אויב איינער וויל נאר עסן די טשיז, און ער עסט בכלל נישט די קאק'י קראם, מאכט ער נאר די ברכה 'שהכל' (מג"א סי' קסח ס"ק טו, שו"ע הרב שם ס"י).

ד. להקפות - טשיז קעיק וואס האט נישט קיין קאקי קראם'ס, אפילו מ'לייגט אריין אפאר לעפלעך מעהל כדי עס צו מאכן שפירן ווייער, מאכט מען אויף דעם א 'שהכל' (שו"ע סי' רח ס"ב).

ה. קרעפליך - טשיז קרעפליך וואס מ'קאכט אין וואסער, מאכט מען אויף דעם די ברכה 'בורא מיני מזונות' (שו"ע הרב לוח ברכה"נ פ"ח אות יב, ברכת הבית שער ט' אות מג).

ו. לביבות - לאקשן אויסגעמישט מיט טשיז, מאכט מען נאר די ברכה 'בורא מיני מזונות' (שערי תשובה סי' רח סי"ג, ועי' שו"ת באר משה שם סי' נח).

ז. בלינצעס - טשיז בלינצעס וויבאלד די בלינצעס איז דער עיקר, און דער טשיז איז א טפל דעריבער מאכט מען אויף דעם נאר א 'בורא מיני מזונות' (שו"ת שבט הלוי ח"ז סי' כז אות ו').

ח. ברכה אחרונה - טשיז קעיק וכדו' וואס אינהאלט מזונות צוזאמען מיט טשיז, וואס די טשיז איז א טפל צו די מזונות, מאכט מען אויף דעם נאר א 'על המחיה' און דאס פטר'ט אויך די טשיז פון א 'ברכה אחרונה' (שו"ע סי' ריב ס"א).

ט. ניכר בפני עצמו - טשיז קעיק וואס איז ארומגענומען מיט קאקי קראם, אדער קרעפליך, בלינצעס וכדו', וואס די מזונות איז נישט אויסגעמישט מיט די טשיז, און מ'האט נישט געגעסן פון די מזונות אליינס א כזית, מאכט מען נאר א 'בורא נפשות' (ברכת הבית שער טז אות לא, ערוך השלחן סי' רב ס"י, ועי' שו"ת קרן לדוד סי' נד).

י. ברכה על המשקין - אויב מ'האט געמאכט א 'בורא פרי הגפן', פטר'ט עס אלע מיני משקאות וואס מ'טרינקט אינמיטען די מילכיגע סעודה (שו"ע סי' קעד ס"ד).

יא. על הגפן - ווען מ'מאכט א 'ברכת מעין שלש' נאך די מילכיגע סעודה, זאל מען אויך דערמאנען 'על הגפן' כדי צו פטר'ן די וויין וואס מ'האט געטרינקן ביי קידוש (אשל אברהם סי' רפט ס"א).

יב. שאר משקין - די 'על הגפן' וואס מ'מאכט נאך די מילכיגע סעודה, פטר'ט אויך אלע אנדערע משקאות פון א 'בורא נפשות' (שו"ע סי' רח סט"ז).

יג. סדר הזכרה - ווען מ'מאכט א ברכה אחרונה אויף מזונות, וויין, פרוכט וכדו', דארף מען קודם דערמאנען 'על המחיה' און דערנאך 'על הגפן', און דערנאך 'על העץ' (שו"ע סי' רח ס"ב).

יד. טעה - אויב מ'האט בטעות נישט דערמאנט 'על הגפן', און מען האט נאר דערמאנט 'על המחיה', האט מען בדיעבד יוצא געווען (כף החיים שם ס"ק עו, ברכת הבית שער ט"ז ס"ק לג, שו"ת פני מבין או"ח סי' מא).

טו. שכח לברך - שבת און יו"ט וואס מען מאכט קידוש, אויב מ'האט פארגעסן צו מאכן א 'על המחיה' בעפאר די סעודה, און מ'האט שוין אנגעהויבן די סעודה, קען מען שוין נישט מאכן קיין 'על המחיה' (ברכת הבית שער טז אות מח, בן איש חי פ' נשא אות ד').

סעודת יום טוב

א. הכנת הסעודה - בעפאר די פליישיגע סעודה דארף מען טוישן די טישטוך אויף וואס מ'האט געגעסן די מילכיגע סעודה (שו"ע יו"ד סי' פט ס"ד, מג"א סי' תצד ס"ק ו').

ב. הדחת הכלים - מ'זאל אויסשווענקן די בעכער וואס מ'האט געטרינקן ביי די מילכיגע סעודה (רמ"א שם סי' פח ס"ב).

ג. סעודת יום טוב - שבועות איז איינע פון די ימים טובים וואס איז דא עקסטערע ענין מרבה צו זיין אין די סעודה וויבאלד 'הכל מודים דבעצרת בעינן נמי לכם' (תוס' ע"ז ה: ד"ה ערב, מג"א סי' תקכט ס"ק ג').

ד. לחם משנה - ס'איז דא א חיוב יום טוב זיך צו וואשן אויף לחם משנה (שו"ע סי' תקכט ס"א), דער חיוב איז סיי ביינאכט און סיי בייטאג (מג"א שם ס"ק ב').

ה. שתיית יין - ס'איז דא א מצוה צו טרינקען וויין (שו"ע סי' תקכ"ט ס"א), מ'איז יוצא אפילו מיט גרעיפ דזשו"ס (מרא דשמעתא אות רכח, פרי תמרים ח"ו עמ' קג בשם רבינו הק' זי"ע).

ו. באמצע סעודה - מען דארף טרינקן וויין אינמיטען די סעודה, אפילו מ'האט שוין געטרינקן וויין ביי קידוש (משנ"ב שם ס"ק יא).

ז. יין בתוך הסעודה - ווען מ'טרינקט וויין אינמיטען די פליישיגע סעודה, דארף מען נזהר זיין צו מאכן א 'בורא פרי הגפן', וויבאלד מ'האט שוין געמאכט א ברכה אחרונה אויף די וויין פון קידוש (שו"ע סי' קעד ס"ז).

ח. שאר משקין - אבער אויף אלע אנדערע משקאות מאכט מען נישט קיין ברכה אינמיטען די סעודה (שו"ע שם).

ט. אכילת בשר - ס'איז א מצוה צו עסן פלייש (מג"א שם ס"ק ג'), עס איז דא וואס האלטן אז מען דארף עסן א כזית פלייש, און טרינקען א רביעית וויין (נימוקי או"ח סי' תקכט ס"ק ב').

י. יעלה ויבוא - אויב מ'האט פארגעסן 'יעלה ויבוא' דארף מען איבערבענטשן (שו"ע סי' קפח ס"ד), סיי מ'האט פארגעסן אינדערפרי און סיי ביינאכט (מג"א שם ס"ק ט').

יא. נשים - פרויען און מיידלעך וואס האבן פארגעסן 'יעלה ויבוא' דארפן נישט איבערבענטשן (הגהות רעק"א סי' קפח, ובשו"ת באר משה ח"ג סי' לח, ובשו"ת שבט הלוי ח"ד סי' יח).

97 Heyward St. Brooklyn, NY 11206
718.388.0015